

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Judejko

Protokolant: sekr. sąd. Agnieszka Popławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań – Wilda Ewy Zawadzkiej

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 r.

sprawy **P. D. (D.)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 28 października 2016 roku, sygn. akt. VI K 514/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że wyłącza z orzeczonego w tym punkcie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych pojazdy, do których kierowania wymagane jest prawo jazdy kategorii C i E;
2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;
3. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Anna Judejko

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 28 października 2016 roku w sprawie o sygnaturze akt VI K 514/16 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uznał oskarżonego **P. D.** za winnego zarzucanego mu czynu z tą zmianą, że I badanie przeprowadzono o godzinie 9:49 tj. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 40 złotych każda z nich.

W punkcie 2. orzeczenia Sąd na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, a na jego poczet zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 14 lutego 2016 r. (punkt 3.).

Nadto Sąd orzekł wobec oskarżonego w pkt 4. wyroku na podstawie art. 43a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W ostatnim punkcie wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu, obciążając nimi oskarżonego.

Wyrok powyższy w części dotyczącej orzeczonego środka karnego zaskarżył **obrońca oskarżonego** zarzucając wyrokowi wydanemu przez Sąd Rejonowy rażącą niewspółmierność orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyłączenie spod zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych tych kategorii pojazdów, do których prowadzenia wymagane jest prawo jazdy kategorii C i E.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona w niniejszej sprawie przez obrońcę oskarżonego okazała się zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej zakresu orzeczonego wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Na wstępie Sąd Okręgowy pragnie jednak podkreślić, iż w jego ocenie Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie poprawnie ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Tok rozumowania oraz wnioski płynące z analizy dowodów zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które w pełni odpowiadało wymogom procesowym określonym w art. 424 k.p.k. Sąd Okręgowy wreszcie nie dostrzegł uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., które powodowałyby konieczność uchylecia wyroku niezależnie od granic zaskarżenia. W tej zatem sytuacji instancyjną kontrolę zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy ograniczył jedynie do zarzutów wskazanych w apelacji.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż skarżący znamion rażącej surowości wymierzonej oskarżonemu kary dopatrywał się jedynie w orzeczeniu wobec P. D. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, nie kwestionując wymiaru kary zasadniczej.

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 53§1kk sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W §2 wskazanego przepisu ustawodawca zobowiązał sąd orzekający, aby przy wymiarze kary uwzględnił w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

Zarzut rażącej niewspółmierności kary (jak i środka karnego) można zaś zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara – jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia – nie uwzględnia w sposób właściwy wszystkich istotnych okoliczności wiążących się z poszczególnymi dyrektywami i wskazówkami jej wymiaru, a inaczej mówiąc, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiące ustawową (art. 53 k.k.) zasadę sądowego wymiaru kary, zostały przekroczone i orzeczona kara w odczuciu społecznym jest karą niesprawiedliwą. Sąd Najwyższy poprzez swoje orzecznictwo starał się znaleźć „miarę” dla kryterium „współmierności”. Tak więc w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 listopada 1973 roku (sygn. akt III Kr 254/73, opublikowanym w OSNPG z 1974 r., z. 3-4) Sąd Najwyższy stwierdził, iż „rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 387 pkt 4 k.p.k. (odpowiadający art. 438 pkt 4 obecnie obowiązującemu k.p.k. – przyp. S.O.) zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można by było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji rewizyjnej, w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 50 k.k. (obecnie art. 53 k.k. – przyp. S.O.) oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego”.

Rażąca niewspółmierność wymierzonej kary zachodzi zatem wyłącznie wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane przestępstwo nie uwzględnia należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko skarżącego, co do rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego kary, wyrażającej się w orzeczeniu wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów.

Jak wynika bowiem z treści przepisu art. 42 § 2 k.k. w razie skazania za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. Sąd orzeka, na okres nie krótszy niż 3 lata, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo **pojazdów określonego rodzaju**. Ustawodawca zatem pozostawił sądowi orzekającemu swobodę orzeczniczą co do wymiaru orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów, jak również jego zakresu. Sąd orzekający zatem jest uprawniony do oceny, czy w realiach danej sprawy zachodzi konieczność całkowitego wyeliminowania sprawcy z grona kierowców - przynajmniej na określony czas, czy też możliwe jest ograniczenie wskazanego zakazu do pojazdów określonego rodzaju.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji orzekając wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych nie dość wnikliwie ocenił wymienione w wyżej zacytowanym przepisie art. 53kk warunki i właściwości osobiste oskarżonego, jak również okoliczności samego zdarzenia rzutujące na stopień jego społecznej szkodliwości. Należy wskazać, że oskarżony pracuje jako zawodowy kierowca prowadząc własną działalność gospodarczą, orzeczenie zatem zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, wobec tego również pojazdów w zakresie kategorii C i E, pozbawia go jednocześnie możliwości wykonywania pracy stanowiącej źródła utrzymania jego i rodziny. Należy przy tym wskazać, że oskarżony mimo dojrzałego już wieku nigdy wcześniej nie był karany, co pozwala wnioskować, że zdarzenie będące przedmiotem niniejszej sprawy stanowiło jednostkowy przypadek. Jak słusznie również zauważył skarżący oskarżony prowadzi ustabilizowany tryb życia, jest mężem, ojcem oraz dziadkiem i wspiera swoją rodzinę

Kolejną istotną okolicznością, której Sąd Rejonowy nie nadał dostatecznego znaczenia, jest stwierdzona w wyniku badań wyraźna tendencja malejąca stężenia alkoholu w organizmie oskarżonego. Świadczy to o tym, że P. D. nie usiadł za kierownicę swojego samochodu krótko po tym jak spożył alkohol, co również potwierdza osobowy materiał dowodowy w postaci zeznań K. D. czy też wyjaśnienia samego oskarżonego. To oczywiście nie zmienia tego, że zachowanie oskarżonego było naganne, jednak okoliczność ta miała znaczenie dla oceny stopnia zawinienia oskarżonego i przyjęcia działania oskarżonego z zamiarem ewentualnym, a nie bezpośrednim.

Nie bez znaczenia nadto dla oceny stopnia społecznej szkodliwości zachowania oskarżonego jest fakt, że oskarżony naruszając zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym dopuścił się tego czynu w momencie gdy ruch na drogach był znacznie ograniczony tj. było to w niedzielę w godzinach rannych kiedy to natężenie ruchu z reguły jest bardzo małe. Sąd Okręgowy pragnie jeszcze raz podkreślić, że oskarżony jest dojrzałym mężczyzną, który dotychczas nie był karany i prawidłowo funkcjonował w społeczeństwie prowadząc ustabilizowany tryb życia. Zasluguje on zatem, na ustalenie pozytywnej prognozy, że postępowanie karne, które zostało przeprowadzone i orzeczona kara, w tym zakaz prowadzenia pojazdów obejmujący kategorię pojazdu, którym jechał, z wyłączeniem kategorii C i E, będą stanowić dla niego wystarczającą dolegliwość oraz przestrożę na przyszłość i oskarżony nie popadnie ponownie w konflikt z prawem.

Mając wszystkie wyżej wymienione okoliczności na uwadze, Sąd odwoławczy uznał, że orzeczenie wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów – pozbawiające go w konsekwencji również możliwości zarobkowania – uzasadnia ocenę, że orzeczona wobec niego kara jest rażąco niewspółmierna w rozumieniu art. 438 pkt. 4 kpk. W konsekwencji Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z zakresu orzeczonego w punkcie 2 zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych wyłączył pojazdy, na które wymagana jest kategoria prawa jazdy C i E.

W punkcie 3. rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy kosztami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa - zwalniając oskarżonego od kosztów sądowych na podstawie art. 624§1 kpk z uwagi na względy słuszności, wobec uwzględnienia apelacji obrońcy oskarżonego.

SSO Anna Judejko